

Advies

Conceptnota “Transitie van IWT, Agentschap Ondernemen, Hercules Stichting en FWO naar het ‘Agentschap Innoveren en Ondernemen’ en het vernieuwde FWO”

Brussel, 26 januari 2015

Adviesvraag: Conceptnota “transitie van IWT, Agentschap Ondernemen, Hercules Stichting en FWO naar het ‘Agentschap Innoveren en Ondernemen’ en het vernieuwde FWO”
Adviesvrager: Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport
Ontvangst adviesvraag: 8 januari 2015
Adviestermijn: 30 kalenderdagen
Decretale opdracht: SERV-decreet 7 mei 2004 art. 20 (SAR-functie)

Goedkeuring raad: 26 januari 2015

De heer Philippe Muyters
Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en
Sport

Martelaarsplein 7

B-1000 Brussel

contactpersoon
Wim Knaepen
wknaepen@serv.be

ons kenmerk
SERV_BR_20150126_transitie_AIO_FWO+_wkit

Brussel
26 januari 2015

Conceptnota transitie naar AIO en FWO⁺

Mijnheer de minister,

U vroeg de SERV op 8 januari 2015 om advies over de conceptnota "Transitie van IWT, Agentschap Ondernemen, Hercules Stichting en FWO naar het 'Agentschap Innoveren en Ondernemen' en het vernieuwde FWO". U vindt hierbij het gevraagde advies.

Algemeen beschouwd staat de SERV positief tegenover het voornemen van de Vlaamse regering om het economisch overheidslandschap en de daaraan verbonden dienstverlening te vereenvoudigen en te herstructureren, in casu door de fusies van een aantal agentschappen in respectievelijk het Agentschap Innoveren en Ondernemen en het vernieuwde FWO. Klantgerichtheid, efficiëntie, transparantie en homogene taakafbakeningen zijn belangrijke beginselen bij de voorgenomen herstructurering. Belangrijk hierbij is dat de nieuwe agentschappen geenszins als polaire instellingen dienen opgevat. Integendeel, maximale afstemming dient te worden nagestreefd.

Volgende aspecten betreffende de integratie-oefening zijn voor de SERV cruciaal :

- **Een efficiënte voorbereiding van het transitietraject.** De fusies vergen een efficiënt transitie management op basis van een strategische visie met stappenbegeleidingsplan. De conceptnota reikt hiertoe een aantal bouwstenen aan maar heeft verdere concretisering. De SERV pleit ervoor dat eerst uitvoering wordt gegeven aan het strategisch integratieproces alvorens operationele maatregelen zoals de evaluatie van het steuninstrumentarium of beginselen als bijvoorbeeld klantvriendelijkheid worden geïmplementeerd. Hij vraagt meer duidelijkheid over de gefaseerde timing van het transitieproces.
- **Een duidelijk communicatiebeleid.** De Vlaamse regering moet in het verdere proces een heldere en transparante communicatie blijven voeren over de voorgenomen fusieoperaties. Dit versterkt het draagvlak bij alle betrokken stakehol-

ders, onder meer bij de werknemers- en werkgeversorganisaties en de bedrijven-kanten van het huidige AO en IWT en van het toekomstige AIO.

- **Sterke dwarsverbanden tussen de nieuwe agentschappen.** De SERV stelt vast dat het AIO vooral op ondernemingen gerichte opdrachten opneemt, terwijl het FWO⁺ hoofdzakelijk op kennisinstellingen is georiënteerd. Deze beleidsopatie wordt weerspiegeld in de opsplitsing van het IWT, waarvan de bedrijfsgerichte processen worden geïntegreerd in het AIO en de academische processen in het FWO⁺. De opdeling tussen bedrijfsgerichte en academisch georiënteerde taken mag geenszins tot tussenschotten tussen beide nieuwe agentschappen leiden en op die manier de zo noodzakelijke dwarsverbanden tussen bedrijfsleven en kennisinstellingen bemoeilijken. Beide agentschappen moeten een beleidscultuur ontwikkelen die aandacht heeft voor het belang van interacties tussen de bedrijfswereld en de onderzoekswereld.
- **De volwaardige betrokkenheid van de relevante stakeholders in een EVA-structuur.** De volwaardige betrokkenheid van de relevante stakeholders kan de brugfunctie tussen de kennisinstellingen en de bedrijven bevorderen en de gevraagde dwarsverbanden realiseren. Daartoe is het volgens de SERV aangegeven dat, naast het vernieuwde FWO dat in de conceptnota wel als een EVA wordt geconcipieerd, ook het AIO als een EVA met raad van bestuur wordt gestructureerd (zie hieronder).

Hierna gaat de SERV dieper in op elk van de nieuwe agentschappen.

Agentschap Innoveren en Ondernemen

Het AIO krijgt enerzijds een rol als actor en anderzijds een rol als regisseur ten opzichte van de verschillende private en publieke actoren die in het werkveld actief zijn en op bedrijven gericht zijn. De SERV dringt erop aan dat het onderscheid in de rol actor/regisseur ook op het terrein wordt gerealiseerd.

De SERV vindt het belangrijk dat het AIO – in haar rol als regisseur – de bestaande private en publieke actoren die zich op bedrijven richten op een gecoördineerde manier inschakelt.

Als actor heeft het AIO de volgende kerntaken : het stimuleren en faciliteren van ondernemerschap, het ondersteunen van groei en internationalisering (in afstemming met FIT) van ondernemingen, het versterken van het clusterbeleid en het organiseren en coördineren van de ontsluiting van bedrijventerreinen en gespecialiseerde infrastructuur. De SERV vraagt dat het AIO – in haar rol als actor – bij de uitvoering van haar kernopdrachten ook aandacht besteedt aan het tewerkstellingsaspect.

De SERV stelt vast dat de Vlaamse regering het AIO zal oprichten als een IVA, waarbij zal onderzocht worden hoe binnen het bestuursrechtelijk statuut van een IVA het lidmaatschap van vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven kan verzekerd worden. In zijn advies d.d. 24 november 2014 over de beleidsnota 2014-2019 'Werk, Economie, Wetenschap en Innovatie' heeft de SERV reeds gepleit voor de oprichting van het nieuwe AIO als een EVA met een raad van bestuur waarmee de Vlaamse regering een beheersovereenkomst afsluit. De oprichting van het AIO als een EVA biedt immers een meerwaarde voor het beleid :

- Een EVA beschikt, binnen de contouren van de beheersovereenkomst, over een grotere autonomie en onafhankelijkheid en kan hierop aangesproken worden. Dit noopt de raad van bestuur tot een transparante en objectieve gover-

nance van het Agentschap, ook op financieel vlak. Een loutere adviesfunctie is veel vrijblijvender en responsabiliseert de betrokken actoren veel minder.

- Een EVA met een raad van bestuur garandeert een maximale onafhankelijkheid bij de toekenning van de steun. Toetsing van objectiviteit, transparantie, kwaliteit en coherentie in de steuntoewijzing is essentieel voor de reputatie van de instelling en dus ook voor de dienstverlening ervan naar de bedrijfswereld.
- Een EVA met een raad van bestuur, op evenwichtige wijze samengesteld en met een vertegenwoordiging van het sociaaleconomisch middenveld, in het bijzonder de SERV, garandeert dat de relevante stakeholders worden betrokken in de dagelijkse aansturing van het agentschap. Relevante stakeholders kunnen op korte termijn concrete problemen en mankementen van de instrumenten aankaarten en op langere termijn als eerste maatschappelijke noden onderkennen. De terugkoppeling hiervan naar de beleidsontwikkeling binnen de raad van bestuur maakt snelle en doelgerichte aanpassingen en bijstellingen mogelijk. De directe en formele betrokkenheid van maatschappelijke actoren biedt aldus een toegevoegde waarde bij de concrete uitvoering van het beleid, hetgeen een criterium is voor de oprichting van een EVA.

De SERV vindt het positief dat de instrumenten van het IWT en AO zullen worden doorgelicht met aandacht voor onderlinge coherentie en complementariteit en dit binnen het recent bijgestelde Europees staatssteunkader. De SERV vraagt dat meer duidelijkheid wordt verschaft over de timing en de finaliteit van de doorlichting en wenst hierover een terugkoppeling in VESOC. Onder meer is het niet duidelijk met welke instrumenten en structuren het AIO niet-technologische innovaties zal ondersteunen. Verder dringt SERV erop aan dat de Vlaamse overheid bij de uittekening van het geïntegreerde steunkader, zowel in de breedte als in de lengte van het steuntraject, maximaal inspeelt op de Europese steunmogelijkheden.

Tenslotte heeft de SERV nog bedenkingen bij volgende aspecten betreffende het AIO :

- De uitbreiding van de rol van front-office en informatieverstrekker naar het economisch instrumentarium. De SERV stelt vast dat het economisch instrumentarium onvoldoende gekend is bij de bedrijfswereld, in het bijzonder de KMO's. De SERV stelt daarom voor dat het AIO een coördinerende rol zal opnemen en als front-office zal instaan voor de doorverwijzing van de ondernemingen naar het economisch instrumentarium. De SERV ondersteunt de intentie van de verdere uitbouw van het digitale front-office (VlaanderenOnderneemt.be) met het oog op enerzijds het verlagen van de administratieve lasten voor ondernemingen en anderzijds het verlenen van een grotere naambekendheid aan de instellingen en steuninstrumenten van de Vlaamse overheid.
- Strategisch basisonderzoek. Binnen AIO zullen er budgetten worden vrijgemaakt voor basisonderzoek gedefinieerd op basis van een uit de bedrijfswereld geformuleerde vraag. Daarnaast wordt het steunkanaal SBO als onderdeel van een afzonderlijke pijler binnen FWO⁺ opgenomen. De vraag stelt zich of het hier een opsplitsing SBO met economische versus maatschappelijke valorisatie betreft dan wel een andere, en of er vanuit SBO een deel van het budget mee overgeheveld wordt naar het AIO.
- De innovatiecentra. Bij de vernieuwing van de beheersovereenkomsten met de innovatiecentra wordt erover gewaakt dat de taakstelling rekening houdt met de regierol van het AIO. De SERV onderschrijft deze duidelijke taakafbakening van

de innovatiecentra niet alleen ten aanzien van het AIO maar ook van private actoren.

FWO⁺

De conceptnota voorziet drie pijlers binnen het vernieuwde FWO : het fundamenteel onderzoek, de onderzoeksinfrastructuur en de financieringskanalen van het IWT (het steunkanaal SBO, de Doctoraatsbeurzen Strategisch Basisonderzoek en het Toepast Biomedisch Onderzoek)..

De SERV heeft er reeds op gewezen dat de oriëntatie van het vernieuwde FWO op het academisch onderzoek er niet toe mag leiden dat de interactie met de bedrijfswereld wordt afgesneden. Dit wordt best vermeden door in de raad van bestuur van de EVA FWO⁺ (cf. supra) een vertegenwoordiging van de bedrijfswereld op te nemen met ervaring op het vlak van wetenschappelijk onderzoek. Op die manier kan onder meer de vraagrelevantie van het strategisch basisonderzoek binnen de FWO⁺-governance gegarandeerd worden. Overigens is de SERV van oordeel dat de maatschappelijke relevantie van het academisch onderzoek ruimer gaat dan enkel het economische (bedrijfs)aspect. Hij vraagt daarom dat ook andere stakeholders dan de bedrijfswereld in de raad van bestuur van de EVA worden vertegenwoordigd.

De SERV vindt het tenslotte positief dat de begroting voor de beleidsuitgaven van de drie pijlers binnen het FWO⁺ zal werken met drie afzonderlijke vastleggingsmachtigingen. Deze opsplitsing garandeert dat de finaliteit van elke aan de drie pijlers verbonden instrumenten en middelen gevrijwaard wordt.

Tenslotte wenst de SERV zijn appreciatie uit te brengen over de vroege fase van betrokkenheid bij de uittekening van het nieuwe economisch en innovatiebeleid.

Ik hoop, mijnheer de minister, u hiermee van dienst te zijn geweest.

Hoogachtend

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Caroline Copers
voorzitter